

GEMEENTE OLDEBROEK

Controleprotocol 2017 en 2018

Doelstelling

Opdracht aan de accountant, die belast is met de controle van de jaarrekening 2017 en 2018.

Toelichting

1. In artikel 213 van de Gemeentewet is voorgeschreven dat de accountantscontrole van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening wordt uitgevoerd door de accountant die daarvoor door de gemeenteraad is aangewezen. In de raadsvergadering van 6 juli 2017 is besloten Baker Tilly Berk accountants te Zwolle de opdracht te geven voor de boekjaren 2017 en 2018.
2. De gemeenteraad heeft de verordening ex art 213 GW voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld. Daarin zijn hoofdlijnen vastgelegd voor de accountantscontrole.
3. Dit controleprotocol heeft als doel aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2017 en 2018 van onze gemeente.
4. In de bijlage bij dit protocol is aangegeven welke regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

Algemeen uitgangspunt voor de controle

De controle van de accountant is zo ingericht dat een oordeel kan worden gegeven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening en het financieel beheer.

Toelichting

1. In artikel 213 van de Gemeentewet is bepaald dat de controle gericht is op het afgeven van een oordeel over:
 - a. de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
 - b. het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
 - c. de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
 - d. het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
 - e. de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.
2. Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA) en de (stellige) uitspraken van de commissie BBV bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.
3. Bij de controle wordt rekening gehouden met het door de gemeente van toepassing verklaarde controleprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet.

GEMEENTE OLDEBROEK

Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

- Voor 2017 en 2018 gelden de volgende goedkeuringstoleranties:

Goedkeurings-tolerantie	Strekking controleverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaar rekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

- De rapporteringstolerantie is € 50.000.

Toelichting goedkeuringstolerantie

1. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich op de risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.
2. De goedkeuringstoleranties spelen een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende controleverklaring.
3. De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.
4. Als de goedkeuringstoleranties niet worden overschreden, wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Als een of beide goedkeuringstolerantie(s) wordt/worden overschreden, zal de accountant geen goedkeurende controleverklaring verstrekken.
5. In het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Deze minimumeisen zijn overgenomen en van toepassing voor de goedkeuring van de jaarrekeningen 2017 en 2018.

Toelichting rapporteringstolerantie

1. De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie.
2. De raad heeft als opdrachtgever de mogelijkheid om voor (delen van) de jaarrekening met de accountant lagere rapporteringstoleranties overeen te komen.
3. De rapporteringstoleranties zijn bepalend voor het opnemen van bevindingen in het verslag van de accountant. Daarmee bepaalt de raad dat over bepaalde onderwerpen geconstateerde onrechtmatigheden in het verslag van bevindingen worden opgenomen, zonder dat die onrechtmatigheden direct leiden tot een niet-goedkeurende verklaring.
4. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapporteringstolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die deze tolerantie overschrijden in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Reikwijdte accountantscontrole

De accountant onderzoekt of de jaarrekening aan de in de wet gestelde eisen voldoet en rapporteert daarover in de controleverklaring. Op verzoek van de gemeenteraad kan de accountant onderzoek doen naar specifiek te benoemen onderwerpen of dossiers.

Toelichting

1. In de uitslag van het onderzoek van de accountant wordt weergegeven of:

GEMEENTE OLDEBROEK

- De jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen en is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Wet Normering Topinkomens (WNT).
 - De baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen dat deze in overeenstemming zijn met de begroting en de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen en collegebesluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van raadsbesluiten of door u vastgestelde verordeningen. De rechtmatigheidscontrole van de accountant richt zich alleen op de financiële beheershandelingen als gevolg van deze wet- en regelgeving.
 - Het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.
2. De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op:
 - a. de naleving van wettelijke kaders, voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
 - b. de naleving van:
 - de begroting
 - financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet
 - de controleverordening ex artikel 213 Gemeentewet;en de overige kaders zoals opgenomen in bijlage 1 van dit protocol. Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.
 3. Voor de toepassing van het voorwaarden criterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar het recht, de hoogte en de duur van financiële beheershandelingen, tenzij aan derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen¹.
 4. Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiele financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Deze interne regels kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van "hogere" besluiten (bijv. inkoop- en aanbestedingsbeleid). Een afwijking van deze lagere regelgeving kan passend zijn binnen de uitvoering van hogere besluiten. Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.
 5. De raad heeft de bevoegdheid de accountant voor aanvang van de jaarrekeningcontrole op te dragen om onderzoek te doen naar specifiek te benoemen onderwerpen of dossiers.

Rechtmatigheidstoetsing

De toetsing op rechtmatigheid vindt plaats op basis van relevante wet- en regelgeving.

Toelichting

Voor de rechtmatigheidstoetsing is een aantal regelingen geselecteerd, die intern getoetst zullen worden aan de rechtmatigheidscriteria (recht, hoogte en duur). Daarbij is gezocht naar regelingen waar relatief grote bedragen mee gemoeid zijn. De producten vertegenwoordigen samen minstens 80% van de omvang van de gemeentelijke geldstroom. Daarnaast wordt de grondexploitatie in de rechtmatigheidscontrole meegenomen.

¹ Dergelijke jegens derden geformuleerde (financiële) voorwaarden zijn ook relevant voor de accountantscontrole inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

GEMEENTE OLDEBROEK

Single information Single audit (SiSa)

De accountant is verplicht voor een aantal specifieke uitkeringen verantwoordingsinformatie op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening.

Toelichting

Op grond van wettelijk voorschrift wordt voor een aantal specifieke uitkeringen verantwoordingsinformatie opgenomen in een bijlage bij de jaarrekening. Daarvoor is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een model voorgeschreven.

Communicatie en overleg

Gemeente en accountant overleggen tijdens het controlejaar met elkaar over de uitvoering van de opdracht.

Toelichting

Voor een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole is het gewenst dat periodiek overleg plaats vindt tussen de accountant, de commissie uit de raad, het college van burgemeester en wethouders, de business controller, teammanager financiën en eventueel anderen binnen de ambtelijke organisatie. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de overleggen.

Rapportering accountant

De accountant doet verslag van zijn werkzaamheden in rapporten voor gemeenteraad, college en management.

Toelichting

1. Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant.
2. Interim-controles.

In de maand oktober van het controlejaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht aan het management. Bestuurlijk relevante zaken worden - op grond van de overeengekomen rapportagewensen - ook aan het college en de gemeenteraad gerapporteerd.

3. Jaarrekeningcontrole.

Op basis van artikel 213 van de Gemeentewet wordt na de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders. In dat verslag rapporteert de accountant over zijn bevindingen bij overschrijding van de rapporteringstolerantie en over onderwerpen waarvan hij meent dat deze voor het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad relevant zijn. Daartoe behoort in ieder geval:

- Een oordeel over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie.
- Analyses van de informatie in de jaarrekening en het geven van eventueel aanvullende toelichtingen.
- De vermelding van eventuele bevindingen, voor zover in het kader van het jaarrekeningonderzoek gedaan, met betrekking tot de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid.
- Uitgangspunten voor de rapportagevorm:
Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

GEMEENTE OLDEBROEK

Fouten of onzekerheden die de rapporteringtolerantie als genoemd in dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen.

4. Controleverklaring.

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze verklaring is bestemd voor de gemeenteraad en wordt opgenomen bij de door het college van burgemeester en wethouders opgemaakte jaarrekening.

Bijlagen

1. Inventarisatie regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole
2. Communicatie en periodiek overleg
3. Rapportagemomenten.

GEMEENTE OLDEBROEK

Bijlage 1: Inventarisatie regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole

Naam van de regeling	Wettelijke grondslagen of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd
Financiën en economie	
Controleverordening gemeente Oldebroek	Gemeentewet, art. 213 Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten
Financiële verordening	Gemeentewet, art. 212
Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid	Gemeentewet, artikel 213a
Belastingen	
Beleidsregels ambtshalve vermindering gemeentelijke belastingen	Algemene wet bestuursrecht, art.4:81
Beleidsregels voor de bepaling van de hoogte van de proceskostenvergoeding in fiscale bezwaarprocedures	Algemene wet bestuursrecht, art.4:81 en 7:15.
Besluit kwijtschelding	Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, art. 28, eerste lid
Besluit kwijtschelding voor ondernemers	Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, art. 28, eerste lid, onderdeel b
Kwijtscheldingsbeleid gemeentelijke belastingen (beleidsregel)	Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, art. 28, derde lid
Legesverordening	Gemeentewet, art. 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h Gemeentewet, art. 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b Wet van 13 oktober 2011, houdende regeling van een grondslag voor de heffing van rechten voor de Nederlandse identiteitskaart (Stb. 2011,440), art. 1
Mandaatbesluit Heffings-,invorderings-,WOZ ambtenaar	Gemeentewet, art. 231, lid 2, onderdeel b Gemeentewet, art. 231, lid 2, onderdeel c Wet waardering onroerende zaken, art. 1 lid 2
Verordening afvalstoffenheffing	Wet milieubeheer, art. 15.33
Verordening forensenbelasting	Gemeentewet, art. 223
Verordening onroerende zaakbelastingen	Gemeentewet, art. 220 tot en met 220h
Verordening precariobelasting	Gemeentewet, art. 228
Verordening precariobelasting voor buizen, kabels, draden of leidingen	Gemeentewet, art. 228
Verordening rechten gemeentelijke begraafplaatsen	Gemeentewet, art. 229, lid 1, aanhef en a en b

Verordening reclamebelasting	Gemeentewet, artikel 227
Verordening rioolheffing	Gemeentewet, art. 228a
Verordening toeristenbelasting	Gemeentewet, art. 224
Maatschappelijke zorg en welzijn	
Algemene Subsidieverordening	Gemeentewet, art. 149
Beleidsregel subsidie gemeente Oldebroek	Algemene wet bestuursrecht, art. 1:3 Algemene subsidieverordening gemeente Oldebroek, art. 3
Maatregelenverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 gemeente Oldebroek	Participatiewet, Wet IOAW, Wet IOAZ
Maatregelenverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013	Wet werk en bijstand
Re-integratieverordening WWB, IOAW en IOAZ 2012	Gemeentewet, art. 147, lid 1 Wet werk en bijstand, art. 7, 8, en 10, lid 2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers, art. 34, 35 en 36 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, art. 34, 35 en 36 EG-verordening Werkgelegenheidssteun EG-verordening de minimissteun
Re-integratieverordening Participatiewet 2015	Participatiewet, artikel 8a en 10b
Toeslagenverordening WWB 2013	Wet werk en bijstand, art. 8, lid 1, onderdeel c
Verordening Burgerparticipatie Maatschappelijke Ondersteuning	Wet Maatschappelijke Ondersteuning, art. 11 Wet Maatschappelijke Ondersteuning, art. 12 Gemeentewet, art. 150 Wet werk en bijstand, art. 47 Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers, art. 42 Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen, art. 42
Verordening declaratieregeling	Gemeentewet, art. 147 Gemeentewet, art. 149
Verordening individuele inkomenstoelage 2015 gemeente Oldebroek	Participatiewet, artikel 8
Verordening individuele studietoelage 2015 gemeente Oldebroek	Participatiewet, artikel 8
Verordening jeugdhulp gemeente Oldebroek	Gemeentewet, artikel 149, Jeugdwet
Verordening langdurigheidstoelage 2013-A	Wet werk en bijstand, art. 8, lid 1 Wet werk en bijstand, art. 36
Verordening loonkostensubsidie 2015 gemeente Oldebroek	Participatiewet, artikel 8 en 10
Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oldebroek	Wet maatschappelijke ondersteuning, artikel 2
Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015	Participatiewet, artikel 8
Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive	Wet werk en bijstand artikel 8

Verordening Wet inburgering Gemeente Oldebroek	Wet inburgering, art. 8 Wet inburgering, art. 19
Onderwijs	
Verordening Leerlingenvervoer	Wet op het primair onderwijs, art. 4 Wet op de expertisecentra, art. 4 Wet op het voortgezet onderwijs, art. 4
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	Wet op het primair onderwijs, art. 102 Wet op het voortgezet onderwijs, art. 76
Personeel en organisatie	
Verordening rechtspositie Wethouders, raads- en commissieleden	Gemeentewet, art. 44, lid 2 Gemeentewet, art. 44, lid 3 Gemeentewet, art. 95 Gemeentewet, art. 96 Gemeentewet, art. 97 Gemeentewet, art. 98 Gemeentewet, art. 99 Gemeentewet, art. 147
Ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer	
Nota Grondbeleid gemeente Oldebroek 2015-2018	Gemeentewet, art. 212
Nota Grondprijnsbeleid 2017-20148	Gemeentewet, art. 212
Exploitatieverordening gemeente Oldebroek 1996	Wet op de Ruimtelijke Ordening, art. 42 Gemeentewet, art. 222 Algemene wet bestuursrecht
Verordening tegemoetkoming kosten binnengemeentelijke bedrijfsverplaatsing	Algemene wet bestuursrecht, Subsidieregeling Vitaal Gelderland 2011, art. 1.2, tweede lid Beleidsregel subsidieverstrekking sociaal - economisch beleid 2008 van de provincie Gelderland
Volkshuisvesting en woningbouw	
Bouwverordening	Woningwet, art. 8, lid 1 Woningwet, art. 11 Bouwbesluit
Verordening duurzaamheidsleningen gemeente Oldebroek	Gemeentewet, art. 147 en 149
Verordening Blijversleningen	Gemeentewet, art. 147 en 149
Verordening startersleningen gemeente Oldebroek	Gemeentewet, art. 147 en 149
Verordening stimuleringsleningen gemeente Oldebroek	Gemeentewet, art. 147 en 149
Welstandsnota gemeente Oldebroek	Woningwet, art. 12, afdeling 3

Bijlage 2: Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd. Uit oogpunt van doelmatigheid kunnen gesprekken gecombineerd worden.

<i>Toelichting</i>	
Raadscommissie F&B, griffier, business controller en de accountant	<p>De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant.</p> <p>Namens de raad is de commissie F&B het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering en uitvoering van de opdracht.</p> <p>Met de raadscommissie zal voorafgaand aan de controle van de jaarrekening een ambtelijk overleg plaatsvinden om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controle-opdracht. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle-afspraken zullen tijdig worden teruggekoppeld naar de commissie F&B.</p> <p>De bevindingen van de managementletter en de jaarrekeningcontrole worden besproken in de commissie F&B.</p>
Business controller, teammanager Advies & Ondersteuning en accountant	<p>De business controller en de teammanager Advies & Ondersteuning overleggen met de accountant over de opdrachtverstrekking en informeel voortgangsoverleg naar behoefte.</p> <p>Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interim-controle en de jaarrekeningcontrole (op basis van het concept rapport van bevindingen).</p> <p>Naar behoefte vinden tussentijdse voortgangsgesprekken plaats.</p>
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	<p>Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college en gemeenteraad.</p>

Bijlage 3: Rapportage

De rapportages van de accountant:

<i>Rapportage</i>	<i>Tijdstip</i>	<i>Inhoud</i>	<i>Gericht aan</i>
Managementletter	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur) en overige van belang zijnde onderwerpen.	Algemeen directeur
Bestuursbrief	Na afronding van de interim-controle	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de bedrijfsvoering en processen en overige van belang zijnde onderwerpen.	College en Gemeenteraad
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	<p>Wettelijk: Oordeel over de inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie en of die inrichting een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken.</p> <p>Resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met de afgesproken rapporteringstoleranties.</p> <p>Relatie tussen de goedkeurings- en rapporteringstolerantie zoals opgenomen in het controleprotocol en de feitelijke bevindingen.</p>	Gemeenteraad
Controleverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Oordeel over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Gemeenteraad